
Sykehuset ved Ilebu landssvikfengsel

ARTIKKEL

GOGSTAD AC

LØVOLD TV

Sammendrag

Innskrivingsprotokollene fra sykehuset ved Ilebu landssvikfengsel fra årene 1945-50 utgjør en nyoppdaget kilde tilviten om sykелighet og helseforhold hos mannlige landssvikdømte. I 1995 ble det børstet støv av protokollene, somomfatter 3 573 innlagte pasienter.

Omtrent en tredel av alle landssvikdømte sonet på Ilebu, og fengselet var et av de få som hadde et velordnet sykehusmed pasientregister. Det komplette journalarkivet finnes i Riksarkivet, og deler av det har vært gjennomgått ogkorrelert til opplysningene i innskrivningsprotokollene.

Sykdomsmønsteret viser endring over tid og med endret alderssammensetning. Den typiske Ilebu-pasient i 1945 var yngre enn 39 år. I 1949 var det aldersgruppen over 40 år som utgjorde hoveddelen av de innlagte i sykehuset. Aldersgjennomsnittet ble høyere med årene, og liggetiden ble lengre. Dette har sammenheng med at de lengste strafferstort sett ble idømt eldre personer, og både høyere alder og lange fengselsopphold bidrog til økt sykелighet. Hos dissefangene dominerte psykiske, psykosomatiske og funksjonelle lidelser.

Den hyppigste innleggelsesårsaken gjennom de fem årene var infeksjonssykdommer. Ilebu unngikk større epidemier, trolig pga. gode isoleringsmuligheter og vaksinerings. En bekymring var imidlertid et betydelig antall tuberkuløsefanger.

Publisert: 30. juni 1999. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 12. juli 2026.